

3109
Ohtrais fohlis us laimi

jeb

No 209.

laika-kaweklis wezzeem un jauneem,

ihpaschi

sfohlās-behrneem,

zeltš no

Arvišhu apgahdatajeem.

[Pantemius, v.]

Želgavā 1840.

Drīkļehts pee Jāhna Bīdriķa Stēffenhagen un dehla.

1840

W r i h w d r i k k e h t

peh; tabm eefch listumeem nospreestabm sinmahm.
Rihgâ,
10tâ Jan. mehn. d.
1840tâ gaddâ.

Dr. C. E. Napierſky,
drikkelijamu grahmatu pahrluhkotais.

Preekſchrunna.

Sam pirmam fohlim us laimi ko pehrn' gadd
no muhsu Latweefchu awifehm isnemtu zellâ
labdam effoht gan labbi weizees, tikween dauds
flohlmesteri ſchehlojahs, tas effohti pa leels foh-
lis bijis, tahdu leelu fohli rettam kahdam behr-
nam laimejotees zelt; dauds labbaki buhtu ja ih-
ſalus fohkus liktu preekſchâ. Tahdus garrus
ſtabſtus ne warroht lahga behrnus padſiht, ne
ar rihkſti, ne ar kullakeem, kad zehrt par auſi,
kad miſo ar fohku, kad perr ar pahtagu un ar
tantſchuku, ar nè! ihſaki fohli buhtu labbaki. —
Ta daschi ſakka, un us winnu wahrdeem tad nu
ihſalus ſtabſtus un ihſakas paſakkas no muhsu
awifehm effam isnehmuſchi. Bet ne tizzu, ka
ſchihſ ihſaki ſaliktas laſſiſchanas ko palihdſehs,
ja flohlmesteri itt pa wiſſam ne atmettihs to lee-
tu ko ſchee wahrdi eefihme, prohti: Eſmu nu
behrnu WBZ eedsinnis, katkiſimâ eefittis, dſeef-
mu grahmatâ eekühliſ. Ta dſihschana, ſiſchana,
kultſchana, un dauſiſchana ne derr, mihti flohlm-
esteri! Ja behrnſ irr beſkauna, ja ne klaufa,
tah pahrmahzi to bahrgi, bet ja behrnſ ko ne is-
proht, ſawâ galwâ ko ne warr eenem, tad ne
ſitt winnu, jo to darridams behrnſ paliks pawif-
ſam dulſ. Ja nu daschi flohlmesteri behrnus
ald matteem un auſim plehſch, ja tee tohs plikto,
ſitt, dauſa, perr, kull, ja tee tohs leek us zel-

leem stundahm gulleht, talabb ka tas behrninf
winnu mahzibu ne warr galwâ eenemt, tad ir
prohtams ka tas skohlneisters irr pahrsfattijses un
ka winsch dohma: gudribu un sapraschanu war
roht kâ kahdu naglu ar ahmaru eedsiht! — Wi-
li skohlneisteri! ja ne kury us preekschu ne eet
ar juhsu mahzibu, tad meklejeet schahs nelaimet
wainu ne ikreis pee teem behrneem, bet jo wate-
raf pee ferwim! Ne dohmajat, behrnu mah-
ziba effam tif weegli padarrama leeta! Kas ne
proht spriguli waldbiht, tas zittam eezehrt pa
galwu, un graudini paleek eeksch wahrpes; ka
ne proht iskapti waldbiht zittam eezehrt kahjâ un
stohbrs paleek weffels un ne friht pee semmes,
tâpatt arri skohlneisters welti puhlejahs, ja sa-
wu darbu ne proht! — Kam ar behrnu mahz-
ibu ne weizahs, lai eet papreekschu patš mahzibu
pee zitteem skohlneistereem, lai eet padohmu
praffitees pee mahzitajcem, tahds lai ismahzab
no galwas, lai eenemm prahtâ un firdi tohs jaw
kus wahrduš, skohlneistereem fazzitus, kas irr
laffami eeksch Latweeschu awijehm 1839 No. 44,
un no tahda wihra irr farakstiti, kas ar skohlab
zelschanu jaw dauds puhlejees, un skohlas-bub-
schanu gan labbi pasihst. — Darrajt pehz schihm
mahzibahm, mihli skohlneisteri, tad warrefim
sohkus zelt, kahduš zeldami, un tee masinee
zels kahjinas pakkal, ka buhs preeks un luste pa-
skattitees. Rakstihš Jelgawâ tai 28tâ De-
zemberâ deenâ 1839.

W. Pantenius.

Jelg. Latw. rihta mahzitajš.

Pasaules alga.

Kahds turrigs fainneeks, kas gahjejam ausas
bij drufzim beesi eesehjis, un tohs diwus dahlderus
kas tam nahzešs ar plifkeem pimbereem aismak-
sojis, un kas sesideenâ bij bijis pee teefas un at-
lumis, ka gudri wahrdi un raibi pimberi eespehj
leetas leetas, eespehj melnu padarriht par baltu,
bewehs us mahjahm. Schehliga firbs tam ne bij.
Bet kâ afla wista arri graudinu knahbadama
atrohn, tâ ir pee winna peeklihde schehlastibas
darbs. Kahds? Schis fainneeks tschuhskai
dšihwibu isglahbe. No teefas us mahjahm doh-
bamees, schis eerauga tschuhsku, kas leelâ ak-
mina schkirbâ bij galwu eespeedusi. Tschuhska
luhdsahs: isglahb mamis! Terwim dohschu pa-
saules algu! Un turrigs wihrinšch ne warr pret-
tim turretees. Schi luhdsahs tif mihligi, un
schis sahš puhletees, dšihwo noswihdis un is-
glahbj tschuhsku. Tē schi: nu wihrin, tewim
aismaksaschu ko sohliju, pasaules algu. Pa-
sneeds tawu fakliti, es tewim tur paknuddinaschu
ar sawu mehli. Turrigam wihram, paleek bail
un bail un karšs un aukšs un winsch luhdsahs,
sinnadams ka pee teefas warr taisnibu atrast,
lai pirmais kas nahktu prettim teesu spreestu, un

peh; ta spreeduma lai tad paleekoht. Tschuhfka ar meeru.

Zè scheem nahk suns prettim. Wezs, us wif-
fahin tſchetrahm kahjahm klibs, kauli un ahda.
Tschuhfka iſſaffa funnim, kahds ſtrihds ſchaj
effoht ar zilweku bijis, un funni luhds, uſmeſtees
par teefas wihru. Zè ſchis: kad es arri mutti
ne atdarritu, tewim tſchuhfka buhtu wirſrohka.
Bet balſs man wehl ne irr wiſſai no badda ais-
truhfuſi, iſteikſchu jums paſaules algu. Es
biju kurtz, taggad to no mannas ſeiſas gan ne
warr redſeht. Wannâ mahte bij pee kahda bag-
gata muifchneeka, un — labbakâ maiſe neds tu
wihrin! Winna iſtabâ gulleja us mihtſteem ſpil-
weneem. Un kad es biju kuzzens mannis bar-
roja ar tehju un zuffuru un baltu maiſi, un ar
ſmalſki ſagreesſteem zeppeſchu gabbaleem. Un kad
ehdeens bij karſis, diwi ſulaini puhte wirſu, lai
es ſawu ſnuffiti, ſawu degguntinu ne ſakabrſtu.
Un tad wehl nahze pats zeenigs kungs klahnt un
ar ſawu pirſtinu apraudſſija, woi barriba effoht
deesgan atdiſſufi. Bet kad biju isaudſis —
ſawadi bij ar mannim. Kad kungs noypratte,
ka man kahjas bij ſtingras un ſtreefchana tſchakla,
man bij ſakki jakerr. Sakku rumpis palikke kun-
gam, kahjas man. Un kad ar ſakku kahjahm
barrohts, kauli glufchi ſakritte, un wehders bij
tuſſch un kahjas ne ſpehje ſtipri tezzeht, tad
mannis eezehle jaunâ ammatâ. Ja kungs iſjabje
man bij jatekk lihds. Zuhſ ſinnat ſunna prahtu.
Suns ar funni reiſjahs. Lai nu lohpu funni ne
kriſtu winna ſirgam wirſu, bet mannai wezzai
ahdai un manneem wezzeem kaulcem, ſcheem bij

iſdeenas jakuſtahs. Un kad ir tam wairs ne
derreju, ne warredams klibs un ſareets funga
ſirgu, ir kad tas ſohleem gahje, panahkt, tiſſu
nopehrts, ſadauſihts un no muifſchas ar malkas
pagaleem iſdſihts. Neds wihrin ta irr paſaules
alga!

Zurrigam wihram paleek bail un bail un karſis
un aukſis un ſchis fakka: Zebkatrà aprinkt effoht
brihw, kad us weemu teefu taiſnibu ne warr at-
raſt, eet taſlaku. Lai tſchuhfka talabb ſchim
wehloht eet taſlaku. Un kas teem tad buhſchoht
prettim nahkt, lai tas ſpreeschoht. Tschuhfka
ar meeru. Nahk taggad ſcheem ſirgs prettim.
Leels no auguma. Uzzis gull diſilli galwâ. Kruh-
tis jehlas. Kahjas lihkas. Muſſchas ehd mug-
guru noht, jo ihſa aſte ne warr mugguru at-
ſneegt. Tschuhfka uſnemim wallobu ſazzidama:
Spreedi ſirgs: kas irr paſaules alga? — Pa-
ſaules alga? fakka ſirgs. Zuhſ jaw redſat: at-
maſſa labbu ar launu. Kâ es ſawam fungam
eſimu deenijis! Wihrin mihtlais, kâ es eſimu leh-
zis, tâ tu ne lehſſi. Kad manni no rihta kufſchee-
ris apſedlotu wedde preekſch durwim, tad kungs
iſnahze ahrâ un ar ſtibbinu paſlabbinaja us ſedlu,
un man bij jaisſteep preekſch — un paſſakahjas
un bij muggura jaellohka, un rahmi jaſtahw,
kamehr kungs pahrzehle ſawu kahjinu pahri. Un
tad bij jaet ſohſteem un ſtruppaste jalohk us
weenu un ohtru puffi pamahſihtinam. Un ja nahze
kahdi iſpuſchfoti ſeemiſchki prettim, man bij
galwa teem jagreesch un kruhſtis prettim un bij
japalezz ſruppi un preekſchkahjas jalohza. Un
ja kungs ar kahdu runnaja man bij jaſchnahz un

semmi kassiju ar labbu kahju. Ja nahze kahds nabbags prettim, man bij schlehrfus jaecet, ta ka aste bij nabbagam prettim un kad jo schaurd buhtu zelsch bijis. Kungs ar mutti gan fauze: kluss, bet peefis fazzija: woi eefi! Tahds firgs ne bij redsehts, kahds es biju. Bet kad kahjina wezza palikkufi sahke klubht, man ne atmette wiss schelastibas maifi. Kluu peejuhgtis pee karrites, tur deeneju ilgus gaddus. Un taggad mannis djenn rihjas ar bluffi. Un no agra ribta manniin eewehl eet us payuwahm un ka taggad seemela wehisch tur teescham baddu jasprahgt, talabb welkohs us kaiminu rudseem, tur arr gan masa leeta, bet labbi ganni. Tee ne weenam lohpinam pahri ne darra, lai tur buhtu zuhka, woi gohws, woi sirga lohps, tee jaw ne weenu lohpinu ne aistiks. Saffa tshuhffa: Sneedf nu tik wibrin kaku! Saffa wihrs: Nu ko scheewarr spreest. Tee ehdufchi kunga maifi. Lai arri schinni aprinki tew buhtu taisniba bijusi. Gefim wehl tablaku. Un ja ir treschais, kas prettim nahf saffa: tewim effoht wirfrohka, lai tad arri paleek pee ta spreeduma.

Nahf nu scheem lapsa prettim. Ir schai teef stribds isteikts un abbi, tshuhffa un zilweks, luhdsahs lai schi spreestu. Lapsa kuhma eeraudsijust wihrs effohts turrigs, saffa wihram paluffu aufis: zit sohli? Schis: 10 wistas, 2 gailus un weenu tihtaru tehwinu. Lapsa saffa ta: es esmu gruntigs meescha lohps, un ne esmu ne kahda zilweka schelastibu bandijis un redsejis. Talabb weena kahrtâ ja spreedischu: jums buhs to ta usluhloht, itt ka Deews patd buhtu spre-

bis un ohtra kahrtâ tew tshuhffa buhs sinnahf, ka es zilweku ne aistahweschu. Bet taisnam wajaga buht. Eima us to weetu fur stribds zehlees. Turrigam wihram paleek karsts un aufis, bail un bail. Winsch dohina: nu ne buhs labbi. Bet bij gan labbi. Saffa lapsa: Lai reds skaidri, ka wiss notizzis: bahsch tshuhffa galwu ohtrreis akmina schkirba un lai tad wihrs tewis welk ohtrreis ahra. Tad redsefim. Tshuhffa ar meeru. Tu mulkite! Kas tad nu tewis wairs israus? Wihrs ka saffis weegli prohjam. Utstahj tshuhffu ar wissu lapsu. Bet lapsa arri weegla, aissneeds wihrinu un schis eeraudsijs sawas mahjinas sah pamasi eet, ka peeklahjajs. Saffa lapsa: Zilweks! ne aismirssi ko labbu tewim darrijis. Schis sternedams: ak, to lai Deews angstais tewim aismakfa. Te schi: woi tad tew tihtaru tehwinsch un wistas un gaili naw? Wihrs atbild: irr gan. Dabbusi mahmin, kuhmin, seltenite! Peenahfufchi pee wahrteem sunni reij. Saffa lapsa: Alpsanz sunnus! — Paleek sunni kluffu. Saimneeks eenahf istaba sunnus peefehjis pee fehtas, un isstahsta kaimneezei wissu kas notizzis. Te schi pilna rihkle: Nu woi tu redst, tihtaru tehwinsch, woi tew irr wistas, woi tawi tee gaili, woi tu winnus kohpj, woi tu winnus audsinaji, woi tu dewi ehst, woi tu dewe dsert, woi tew bij aufis dsirdeht kad graudinus praffiju — Pakan! Echulti! Karsons! — ah! zui! zui! ferr! ferr! zui! Lapsa jaw manna, seemai wirfrohka! Un ne buhtu sunni bijufchi peeseeti, irr lapsa buhtu dabbujusi pasfaules algu.

Ofenneetees pehz Deewa taisnibas.

Nabbags dischlers (sniffers) no baggata funga wezzu kummodu dabbuja fataiffiht. Winsch to isahrvidams atradde eefschâ tahdas iswelkajamas lahbités, kas tik gudri bij eetaiffitas ka ne weens tahs ne atradde kas ne sinnaja. Weenu no tahm iswilldams winsch dahrgus afminus tur atradde un pehrles, ka wiffi kas tur flahht bija, fabihjahs un fabrihnojahs. Tur flahht arridsan bij ta meistera rads, prezzineeks kam no tahdahm dahrgahm leetahm arri kahda sinna-schana bij. Tas teem likke kluffu zeest, un wiffu labbi apstattiiees winsch sahze runnaht, ka Deews labbu laimi effoht peeschlihris, ka winsch apnemnotees to atrastu leetu par desmits tuhstoscheem dahldereem pahrdohht un ja winnam funts dahlderu atdohht, ka winsch buhschoht mutti turreht. Ammatneeka seewa un behrni no preeka gan drihs sahze raudahht — bet pats tehws frattija galwu un atbildeja: Ko juhs neekus runnajeet! Woi tas mannim tapehz peederr, ka es esnu atraddis? Deewa wahrds salka: Tew ne buhs sagt un kas zittam atrastu leetu ne atdohht, tas sohgh. Labbaki nabbags ar taisnibu ne kâ baggats ar grehku — taisnam pehzgallâ labbi isdohdahs. To fazzijis winsch gahje un tam fungam noneffe wiffu un isteize tam arridsan ta fahrdinataja wahrdu. Tas kungs bij lohht preezigs un fazzija: Tu mannim leeku preeku darrijis ar to mantu tikpat kâ ar tawas taisnibas — wehl wairak zaur to, ka tu newainigam zilwekam gohdu effi glahbis. Mannam

nelaika tehnam bij audseknis, kas allaschin pee winna flahht bij. Kad winsch scho dahrgu mantu bij nopirzis, kahdâ rihtâ winsch tappe atrasts mirris sawâ gultâ, bet schi manta nefur ne rad-dahs. Tad tas audseknis, jauns puifis, no teefas tappe fanemts, jo wiffi dohmaja, ka winsch to wezzu fungu aukstu darrijis un to mantu sadfis. Igi zeetumâ turrehts winsch no semmes tappe isdsihts, jebfchu nelahda leeziba prett winnu ne bij. Par to preeku, ka es nu redsu kâ winsch jauns puifis arridsan bes wainas irr, es wiffu pasaulés mantu ne nemtu. Tad nu schis gohbigis kungs tohs dahrgus afminus un pehrles pahrdewe, weenu dattu atdewe dischleram un wiffu zittu naudu sawa tehwa audseknam, kas zaur to turrigs un gohdahts kungs palikke. Tâ zaur weena zilweka taisnibu dauds zitti, ir winsch pats tappe glahhti.

Tas pats bij ar jaunu puifi, kas bahrinisch pasaulé bij palizzis un kam tehws mirstoht bij peeteizis, lai allaschin Deewu bihstotees un taisns effoht. Bahrinisch peektie pee skurstinslauzitaja, tehwa raddineeka, kehina pilfatâ. Meisteris tam kahdu deenu pilli schauru skurstini likke slauzihht, ka gals pufskrahni bij, kahdi Wahzsemme irr, fur ugauns preefschâ degg. Ruhfu sehnam slauzohht slib kahja un winsch brauz semme, kamehr paschâ kambari eekriht. Pazehlees un atpuhthees schis reds smuffas leetas, pawiffam selta pulksteni, kas winnam azzis apstulbo. Bet sabaidihts zaur kahdu trohfsni winsch kahp skurstinâ eefsch un eet us mahjahm. Wakkara apgulluscham naw meera nedj meega; pulkstens

stahw preefsch azzim un kahriba tik stipra paleek, ka tas pazellahs un zaur skurstini nobrauz kambari. Mehnes spibd, winsch kluffi leen pee galda un nemm pulksteni. Bet — dohmas schaujahs prahtâ: woi tas irr pareisi? Kahriba atkal muddina, ka neweens ne redsoht un ne sinnohht un ka ar tahdu pulksteni winsch buhschoht pahr wisseem laimigs buht. Zau gribb ect, tad firds fahf mohstees: Tu falki ka neweens ne reds? woi Deews tewi ne reds, kam gaischakas azzis ne kâ schi mehnescha skaidrums irr? Un taws tehws, taws mihtais nelaika tehtihts, kâ winsch tewim peekohdinaja, ka taifnam buhs buht! Ne, ne, es ne gribbu grehsoht prett Deewu, es gribbu paklausiht sawam mihtam tehnam un pee gohda un taifnibas palikt. Zâ winsch ar diltu balki isfauzahs, atstahje to pulksteni turpat un zaur skurstini iswelzees nogahje us mahjahm un nogullahs meerigi un preezigi. Bet winsch weens pats ne bij bijis. Kambari blakkam fehmina meita gulleja un nomohdâ buhdama wiffu bij dsirdejusi un pahr ta puifcha gohda=firdi preezajufees. Nihâ ta meisteram ar puifi leek atnahkt un waiza: Nu sehn! kapehz tu scho nakti to pulksteni ne nehni? Schis nabhadinsch bahls un bes wallodas friht pee winnas kahjahm un pehz ar affarahm sauz: Upschehlojetees par mannim. Za atbildeja: Es to gribbu un par tewi gahdaschu. Vateiz Deewam, ka winsch taru firdi us labbu greesis un tewim lihdschjis fahrdinaschana pastahweht. Un ta darrija pehz sawa wahrda, likke to isfkohleht un mahziht un winsch zaur sawu muhschu bija labs un gohdigs

zilweks un daschureif saweem behrneem to stahstijis fazzija: Behrni luhdsami paleezeet pee taifnibas.

Dahwid's falka: Es esmu jauns bijis un wezs tappis, bet taifnu ne esmu redsejis atstahtu jeb wiinna dsimumu maisi mekles jam.

Dalba mahzitais.

Deews walda brihnischigi.

Sakfu semmes kalnôs preefsch 66 gaddeem leels bads bija. Ko kalnurazzejs ar sawu darbu nopelnija, tas ne bij gan maisi meen nopirkt un eefsch funteem nammineem wezzaki ar behrneem daschâ waffarâ isfalkuschi un bes kahda kummofa guldinajahs wirf ziffes — bet tomehr zaur Deewa peeluhgschamu un sawu tizzibu eepreezinati. Schis bads laudis skubbinaja, sawu dsihwibu us daschadu wihsi usturreht; zitti no mehslern falasfija, kas no baggatu lauschu fehkes tappe laukâ ismests; zitti wehl skitaku barribu sewim mekleja, kamehr spehks teem peetifke. Ir paschi baggati ne spehje zitteem dauds ko doht, jo labbiba ir par naudu ne bij tik lehti dabbujama. Seemâ bads un truhkums wehl peenehmahs; wiffur nobahleti waigi, par ko firds redsoht pahrtruhke; us eelahm baddâ nonihkuschi un isdilluschi behrni bij redsami, kas ne trakfoja kâ preefsch tam sawas lustes, bet kluffu apfahrt willahs. Pascha deb-

bes tanni seemâ arweenu bij aymahzjijusees, salns un miglâs ne mittejahs. Tad gan wakkardes krahfnis kurrejahs kâ zittu gaddu, bet nekas ne bij pee ugguns peelift un wahriht; sibli behrnini no galda to iswelkajamu iswilke, fur labbakâ laikâ maises-klaips tappe turrechts, un kassija un birdinaja, masas druszinas mekledami — bet pa wolti, jau fenn maise ne bij eelifta. Ne atradduschi tee raudaja gauschi; ta leelafa meitina nolaisija to drahnu, kurrâ mahte wakkar miltes sauju nu no bohts bij pahressufi, leelafais dehls nokassija to schlihwî, fur schè milti ar uhdeni bij samaisiti bijuschî, jo tik dauds ne bij ka mahte maist buhtu warrejusi iszept — lihds kamehr tehws, arridsan fanihzîs un bes spehka, fazzija: Behrni noskairifim paharus un eefim gulleht. Kad rihtâ tee atmohdahs un behrneem peenu ne warreja doht, tapehz ka ta weeniga kasa jau bij pahrdohhta, tad ta pee lohga stahwedama un sahrku redsedama garram neffam, pee fewim dohmaja: Swehtigi tee kas eeksch ta Kunga mirst, jo tee duff no sawahm darboschanahm un behdahm dsittâ kluffâ kambariti, fur tee behrnus wairs ne dsird pehz maises pawelti brehzam. Tad wiffi sagahjuschi Deewu ar assarahm peeluhdse, un kahdu wezzu swehtu dseefmu nodseedajuschî tee preeka un tizzibas pilni palikke un gahje fewim ko randsiht. Tanni seemâ Sneeberg zeemâ dauds behrni nonihke no badda, bet weena mahte sawu pastarinu, Jahnis wahrda un diwju gaddu wezzu, schehlodama to irdeenâs noneffe pee zeema maises-zeppeja un nolikke sawu behrninu pee zepla, kamehr patti us pelnu isgahje, lai

tad jaunâs maises finakku un twaifu ar dwaaschas eenentu. Daschbrihd ta nabbaga bekkerene tam puistim kahdu garrosianu peeग्रुहde un tâ schis puisenits palikke pee dsihwibas. Kad nu pawasfara atnahze un ar jauku laifu jaunâs prahts, tad tee behrnini tappe isfuhtiti us plawahm un ganibahm, lai saknes, sahes un pukkes salassa preeksch apteekereem un kahdu graffi nopeln. Tâ nu mafais Jahnits, triju gaddu wezs, kahdu beenu laukâ bij lassidams. Saule nodewahs us leiju, winnam gribbejahs ehst un pee mahtes mahjâs noeet. Tad winsch eeraug par zellu eijam pastes wihru (kas tanni semmè par zeemeem kahjam eet apfahrt grahmatas un zittas leetas us wilsatu nest un atnest atpakkal) kahdu winsch daschu deenu pee tehwa namma bij redsejis garram eijam un par ka dselteneem swahrkeem un leclu kruschhu blekki winsch daschu reisi bij preezajees. Dohmadams ka schis pastes wihrs us sawu wezzaku zeemu noees, Jahnitis tam skreen pakkal, ne nomannidams ka tas zittu zellu usnehmis ne us leiju, bet prett kalnu. Pasteneeks ne wahrdu falkoht eet sawu zellu un krehlibâ frohgâ eegahjis maises kummosu uskohsch; Jahnits sehbd prettim ar kahrigahm azzim. Pasteneeks winnam nogreesch maises reezianu un fera gabbalianu un uspraffa, fur winsch gribboht eet? Us Sneeberg, schis atbild. Tu mans Deews, winsch prettin atsalka, tu juhdsi semmes effi nohst, tu arweenu tahlaku effi aistezzejis nohst. Puifens dikti sah kaudaht un pastes wihrs falka to meerinajohht: Paleezi scheitan, rihtu nahtschu atpakkal un tewi nowaddischu us mahjahm —

un to fazzijis tas steidsahs prohjam. Tas nab-
bags behrnisch stary fivescheem laudim buh-
dams, rauda wiffu wakkaru pehz mahtes un no-
gullahs us benki. Rihtâ pamohdees tas eedoh-
majahs pats us mahjahm noeet un fawas no-
wihufchas puffes, fo wakkar bij pluhzis, roh-
kâs turredams schis wehl tahtaku eet prohjam.
Pufsbdeenâ labbi lautini to meelo, wakkarâ zitti,
un Jahnitis pee-ehdis fawâ neapdohmibâ kâ jau
behrns, par deenu stary puffehm un laukeem
ffreen apfahrt, dabbu maifi, atrohd gullas-
weetu nakfi. Tâ masais sehns ar fawu smukku
waidfinu, ar fawahm sillahm aztinahm un ar
faweem maseem stahsteem dauds schehloschanas
atrohd. Schê mibligi semneeki to eh dina, tur
kahda mahzitaja gaspascha ar labbu firdi to tihri,
masga un atspirdsina, zittur kahda zeeniga mahte
winnam dohd naidu un drahnas. Kas winnam
pahrafi, to winsch zitteem behrneem atdohd.
Tâ winsch nonahf kahdâ pilsatâ, fur badda deht
dauds nabbagi no kalneem bij fanahfuschchi deede-
ledami maifes luhgtees. Lihds tam laikam Jah-
nits wehl ne bij luhdsis, bet pee durwim apstah-
jees un kluffi gaidijis, kamehr winsch tappe us-
runnahts jeb apdahwinnahts; no scheem nabba-
geem winsch mahzijahs dahwaninu luhgtees.
Un winsch to darrija ar tahdu mihkstu balsinu
un tahdeem mihteem wahrdeem, ka neweens bes
schehloschanas to warreja eeklausitees jeb bes kah-
das dahwanas to atlaift — un winsch dauds
wairaf dabbuja ne kâ zitti. Tad wakkarâ wiffu
fanehmis winsch eegahje kahdâ masâ buhdinâ
pilsata gallâ, fur winsch dauds isfalkuschus behr-

un bij rebsejis un stary teem isballija fawu
maifi un naidu. Jo wairaf laudis dsirdeja no
winna labbas firds, jo wairaf to apdahwinaja
un tâ wifsgrehtakâ badda laikâ winsch bij kâ en-
gelits, zaur fo Deews dauds nabbagus, kam
pascheem kauns bij deedeleht un leelu behrnu
pukku barroja kâ to praweetu Elijafu ar kraukli.
Wp to laiku tur kalnds ar iffatru nebbelu bads
waliffe jo leels un dauds buhdas bij tufschas,
tur wiffi laudis, leeli un masi bij ismirruschi.
Muhfu Jahnits, kâ jau ar behrnu irr, apnikke
pilsatâ stahweht un sahze atkal us semmi ap-
fahrt staigahf. Muddens laikâ kahdu wakkaru
winsch nahf us kalnu, no ka tas leijâ reds zeemu
ar masu basnizu. Winsch kahdam wihram kas
zellmalli arr eepraffa, kâ to sauz? un tas atbild:
Sneeberg. Preeka pilns muhfu puifinsch tezzinus
sahf tezzeht un paschâ frehslibâ tur nonahf, at-
rohd drihf fawas mahjas un klaudfina pee dur-
wim. Bet tahs irr aisflehgtas. Tce buhs ap-
gullufchees, winsch dohma — un eeskattijees
us juintinu masu lohdsinu wakkâ, schis kahpi
augfcham, leen eekschâ un nogullahs us gree-
stem. Pamohdees rihtâ schis pazekahs mud-
bigi un ffreen tehwu un mahti un brahfus moh-
dinahf un apfweizinaht — bet wifs irr un pa-
leel tufsch un kluff un neweens ne atbild us
winna faufschanu. Pehzgallâ kahds kaiminsch,
brihnodamees kas tur tufschâ namma plohsahs,
pee-eet klafu un Jahniti pasinnis us to fakka:
Tu nerahtnis, fur tu bij? Tehws un mahte,
brahli un mahfas, wiffi no badda un fehrgas
mirruschi un mahte mirstohf pehz tewim tohti

behdajusees. Nu Zahnitš ar karstahm affarahm
sahf raudaht ka winsch fawu mihlu mahti waird
ne redsehš. Bet tas kas tik brihnischfigi to sibtu
behrnu pee dšihwibas bij usturrejis, tas sche-
ligais debbefu Tehws, fawu rohku no ta ne at-
rahwe; tas muddinaja labbus laudis, kas to
behrniu peenehme un usaudsinaja. Winsch
zaur wissu muhschu (winna wahrds bij Zahnitš
Anger) bij deewabihjigs mihrs, ta kunga Jehus
mihlotais un daudstreis ar slapjahm azzim fawem
behrneem istahstija, ko Deews pee winna jau
masas deenas bij darrijis. Nu jau arridsan
pee schi fawa Deewa nogahjis, fur winsch ar
nemirstamu mehli to wehl wairak teiz un
flawe.

Dalba mahzitais.

Ne kahro wisseem istift.

Kas grihb wisseem istift, tas, luhdsams, lai
walka ahda gabbalu us mugguru un appatsch
krekla; zittadi dabbusch fillu mugguru. — Ta
lautini mannim ne fenn notikke. Gegahju Nih-
gas schenki, tur redseju ka baggats wihrs pat-
labban naudu flaitija. Gribbedams winnu us-
leelicht, isfauzu schohs wisseem sinnamus wahr-
dus: „Uhja, kas naudas!“ Bet winsch to
nehme pa faunu un ar zittu flahbuhdamu lau-
schu palihdsibu mettehš mannim wirsu un fa-
fitte mugguru fillu. Mostrahpejuschi, manni
pamahzija ta: „Ja tu ko redsi, tad falki: tas

irr mas, lai Deews dohd wehl wairak!“ —
Rabbi. Schohs wahrds paturreju prahta. —
Pahr Daugawas tiltu pahrnahjis, eeraugu lih-
li nessohschu. Man eemahziti wahrdi prahta,
es falku: „Tas irr mas, lai Deews dohd wehl
wairak!“ — Bet, ak tu nelaimigs padohms!
Kauschu bars sakuppe mannim wirsu un —
dabbuju ohtru reis fillu mugguru. Walka lai-
stani tee atkal fawu padohmu mannim dewe
mahzidami ta: „Ja tu ko redsi, tad falki: Lai
Deews dohd, bet lai ne dohd tik dauds!“ —
Nu brauzu us mahjahm. Te eeraugu sehjeju
jeltmallä us tihruma, tas fehj un dseeb: „Deews
audsin mannu sehju. Pasarg' par kruff' un
wehju! Lai preezadamees plauju Un leelas gub-
bas krauju! u. t. j. pr. — Es fawus wahrds
prahta turredams, fawu atkal: „Lai Deews
dohd, bet lai ne dohd tik dauds!“ — Te sehjeis
sehtawu nosweedis, mannim flahnt un — ais-
bahse mannu mutti ar speeki un kullakahm faz-
zidams: „Lohps! effi zittur gudraks un falki:
tas irr mas, lai Deews dohd wehl wairak!“ —
Sakkait lautini, ka buhschu istift un kurram
jalkausa? —

Atbildeschanä.

Virms effi apdohmais: woi tew schē runnaht dalka
Un ka tew jarunna, — nelaidi mehli walka.
Bet ja tu kahro tak ikkatra balsei klausihnt,
Tad arri ne leedsees laut katram sewi dauhsihnt.
So neprahnteeckam nekas labbi weizahs,
Un winna darbs tikween ar faunu beidsahs.

N. L.

Kas zettahs no lohpu wahedsinaschanas?

Rahdâ pilsehtâ Wahzsemnê dsihwoja wezs wirs, Ignaz Schwader wahrâ, tohti wesse-
ligs un kahdus 55 gaddus wezs. Schis allasch
usnehmahs favu gaili tibdiht un ar winnu kau-
tees; tà kâ schis favam kungam wirsü lehze un
winnam daschüreis nejauki eekohde un winnu knee-
be, bet wahtes atkal fadsihje un neeks ne kaiteja.
Bet zaur tahm allaschahm tibdischanahm un kau-
schanahm gailim tahds atreebig's prahts prett fa-
wu kungu zehlahs, ka, kad tikkai to us stalka nahk-
damu eeraudsija, gailis tulihht tam wirsü skrehje.

IoTâ Oktober 1811tâ gaddâ Schwaders atkal,
pehz wezza eeradduma, sahze ar gaili kautes,
bet schoreis gailis bij tohti pilts. Winsch fa-
wam kungam starp ihkschka un garraja pirista
labbâ rohka tà eekohde, kâ affins druszim tezzeja.
Schwaders par to mas ko behdaja, un tanni
deenâ stipri strahdaja. Bet wehl tanni paschâ
waffarâ winnam drufsis peesittahs, un labba
rohka tappe lausim lausta un tohti sahpeja.
Winsch dohmaja, saaukstejees effus un tadeht,
eekam gulleht gahje, labbu kruhsiti pleederu-
tebjas dsehre. — Dhtrâ rihtâ jau rohka ittin
farkana un lihds paduffei sapampusi karsti degge
un sahpeja. Nu tappe slimneekam daschadas
sahles dohtas, bet neko ne lihdsjeja. Jau 20tâ
Oktober daschâs weetâs farkanas sîhmes rahdi-
jahs, un 21mâ Oktober pee paduffes melni tuh-
kumi mettahs, kas arri daschâs weetâs pee mee-
sas rahdijahs, un tanni paschâ deenâ, prohti:
21mâ slimneeks nomirre.

No scha stabsta mahzamees, ka ir tabdu loh-
pu kohdums, kas ne mas pee teem ne tohp skai-
titi, kam nahwigs kohdums, tatschu zaur to,
kad winnus karrina (eedusno), nahwigs paleek,
un teescham arri nahwi peewedd. — Lai tadeht
iffatrs — wiswairak behrni — fargahs, loh-
pus tibschî karrinaht, kâ tas daudsfreis ar fun-
neem un fakkeem noteek, kad tohs pee barribas
ne leek meerâ.

R — 3.

Wasuddis kameelis.

Arabias semnê un wissâs Austruma semmes
walsitz irr pahr wisseem zitteem mahjas lohpeem,
Kameelis pats labbaïs, kas zilwekeem wissur
derr un waijaga, un bes ka tur gan driht ir dsih-
woht ne warr; jo kameelis, jebschu gan nejauks
iskattahs ar favu masu galwu, garru faklu,
warren augstahm kaulainahm kahjahm, un ar
leelu kupru us muggura (dascham arri diwi kupri)
dohd zilwekam ir gattu ir peenu ko ehst; no win-
na wiss irr bruhkejams pee mahjas buhschanas,
ahda, spalwas, eekschi, kauli, puhslis ir paschi
fuhdi un mihsals; bet par wissu winsch derr us
zellu, par to, ka neween muddigi skreis un wee-
nâ deenâ 15 ir lihds 20 juhdses us winnu warr
nojacht, bet ka warren leelas nastas nefs un slah-
pes ilgi pazeest warr, ka tam daudsfreis tannis
semnês gaddahs, kur pa tukfnescheem jareise
kas leelas kâ juhra irr. Teescham kameelis irr

austruma laudim ihstis tufneschu fuggis, un
ittin par schehlastibas dahwanu dohts no mibla
radditaja. Jau paschâ Dibbelê lassam un tapat
arri wiffâs grahmatâs, ka Arabias, Erias,
Egiptes, Indias un wiffâs tannis karstâs sem-
mês kas us deenas widdus un Austruma pussi,
zilweku baggatiba tohp spreesta pehz to lohpu un
kameelu pulku, kas katram irr; un tâ wehl libbs
scho baltu deenu. Bet lai lassa skohlas grah-
matâ lappâ 82 kam gribbahs wairak sinnaht
deht kameeleem: es schoreis tikkai stahstischu, kâ
gaddijahs weenam wezzam Araberu wihram kas
weens patz pa tufnesch reiseja. Kad no nejau-
schi fatikke us zellu diwus kohymannus (prez-
zineekus) tad schis teem praffija: woi jums naw
kameelis suddis? — Tâ irr gan tehtiht! atfal-
ka scham tee kohymanni. — Woi juhfu kamee-
lis ne bij ahlis us labbu azzî, un flibs us kreis-
fu kahju? — Tâ bij gan, ittin tâ bij kâ juh-
s fakkait. Woi winnam ne truhke weens no
preekhschobbeem? — Tâ bij; teescham truhke,
atbildeja kohymanni. — Woi ne bij apkrauts
weenâ pussê ar meddu, ohtrâ ar kweescheem,
praffija wezzais wehl — Ja nudeen tâ bij, it
teescham tâ bij, fakka kohymanni; tad nu gan ne
fenn wehl muhsu lohpu buhfi redsejis; un to zaur
zaurim apraudsiis to labbi pasihdams, mums
warresi arri skaidri isteikt, fur taggad irr, un
kâ to warram atdabbuht! — „Mihki draugi!
fakka wezzais us kohymanneem: juhfu kameelu
ne esnu ne ar sawahm azzim redsejis, nei arri
no winna ko dsirdejis, bes ween ko paschi man
no winna taggad teikuschî. — Klau nu! ar ta-

wu smeeklu, atbild kohymanni brihnodamees.
Bet fur tad tee dahrgi afmini, tee dimanti un
selta graudi, kas muhsu lohpan arri bij sawâ
smaggâ lahdirâ us mugguru? — Râ jau jums
esnu tejis, ne juhfu kameelu, ne juhfu diman-
tus un seltu esnu redsejis, atfakka wezzais scheem
atfal. — Bet nu schee winnu fanehme, un wedde
to us teefahm, kâ sagli to apsuhsedami. Gan
teefa winnu ispraffija schâ un tâ, un nabbagu
wezzu deesinn kâ zeeti ismekleja, bet ne atradde
it ne neeka pee winna; winsch palikke zeeti pee
faweem wahrdeem, ko jau us kohymanneem bij
fazzijis, un winnam ne warreja it ne kahdâ wihse
no teefas pussê parahdiht, ne ka winsch buhtu
mellojis, nei noslehjis woi sadfis. Jau sahze
winnu turreht par burwi, un taifjahs ar winnu
bahrgi dsihwoht, kâ ar tahdu wella beedri, un
winnu tâ neschehligi mohziht, kâ winnds tum-
schôs laifôs deemschehl ar daschu labbu zilweku
darrija, kas bes wainas nahwes mohkas zeetis.
Wezzais Araberis to redsedams, sahze nu run-
naht ar it meerigu prahtu, un fazzija ar lehneem
wahrdeem us teefas fungeem tâ: Juhfu leela
brihnoschana man ittin par preeku, un gan tâ
leekahs, ka wainigs buhtu; tatschu nudeen ne
esnu! — bet es esnu ilgi pasaulê dsihwojis, un
jebchu tufnesch wairak misdams tomehr esnu
eenehmees un mahzijeess, wiffas leetas labbi weh-
râ lift un pareisi apdohmaht ir apzerreht. Ta-
pat ir schoreis. Es tufnescha smiltis redseju ka-
meela pehdas; un ne redsejis arri it ne kahdas
zilweka pehdas, tudal dohmaju sawâ prahâ:
tas jau teescham ispruzzis sawam fungam. Es

famanniju ka schis kameelis us weenu azzi alls
bijis, par to ka sahli tikkai no weenas puffed
zetta bij pluhzis chsdams; tapat no pehdahm
warreju saprast, ka us freisu kahju klis bijis,
jo es redseju wisszaur us zellu allasch trihs si-
pras pehdas no smagga lohpa, un no zettortas
kahjas tikko bij kahda weegla sikhmite eefsch smil-
tim. Un ka tam pascham lohpa sohbu truhzis,
to ka minnedams saprattu no tam, ka kurru
sahli tas bij pluhzis, tai pascha widdu mass druf-
zinsch garraks gals bij atlizzis, sohba plattuma
wehrts. Un kahds lahdsinsch kameelam muggura
bijis, tab pulks skudru kas us zellu tohs graudus
falaffija man mahzija ka weena puffe tam kwee-
schu maifi uskrauti bijusch, kas puschu gahju-
schi — un atkal neisskaitams muschu un bischu
pulkas kas ohrâ puffe skudrahm prettin meddus
suhze no semmes us zellu, tas man bij par skai-
dru sikhmi, ka kameelis ohtrôs fahnds meddus
traufus neffis, kas woi puschu gahjuschi, woi
meddus no faules karstuma schkidrs palizzis, no
traukeem istezejjis.“ — Ko nu sakkait lautini
mihli! woi wezzais Araberis bij burwis? —
Woi labba! zeenijams ka prahrigs wihrs, kas
wissas leetas pareisi nomannijis un kreetni pahr-
dohmajis, dauds ko buhs sinnajis un prattis,
ko pee aplanneeka un nejehgâ par walti meklesi.

R. S — 3.

Selta un fudraba razzejs.

Nabbags razzejs gulleja nossunnis sawas na-
badsibas deht us farwu salnu maisu. Winsch
ne sinnaja, kur maifiti nemt saweem behrneem,
kurreein jau ilgi baddu zeetufcheem, isgahjuscha
wakkara to pehdigu maises kummofiku bij is-
dallijis. Gauschi raudadams beidjoht aismigge.
Nakts widdu schim sapni rahdaks, ka no sa-
wa masa kambara greefteen engelis debbes
gaifna spihbedams us semmi libdinajaks, win-
nam fazzidams: kalabb tab nu wairs ne pa-
laujees us Deewu ka papreekschu darriji, un
kam tik lohti effi nossunnis sawas behdas?
Reds schè kalns, tē atraddisi farwu laimi! Un
winnam wehl runnajoht jau abbi kalni appaksch-
puffe stahweja. Winneem preekscha bij leels
kupls kohks, kurra sarrus tas engelis isplah-
tija un redsi! — it apsehpta tur gulleja ligda
pilna ar spohscheem panteem. Nemm nu scho
mantu, fazzija engelis, ta tewim irr wehleta,
winna gan wairak buhs wehrta, neds tuhstos-
schus dahlderus! Ne ilgi pehz tam razzejs us-
mohstaks pilna preekâ, deenimai wehl ne au-
stoht, winsch jau zetta dohdaks us to kalnu
un azzumirkli tur atnahk. Welti wiffus sarrus
ismelleja, bet ak! ligda ne rahbijaks. Buhs
wiltigs sapnis bijis, dohnaja, wehl wairak no-
skunnis ne ka isgahjuscha wakkara, bet firds
dibini winnam ar ween wehl atskanneja ta en-
gela wahrdi: „kam tew isjuddusi stipra palau-
schana us Deewu?“ Nu wehl wairak mekles-
dams winsch eeraudsija, ka ta kohka saknes is-

plahrijahs zaur wiffu kalnu. Labs padohms winnam prahâ schaujahs un winsch us sewi paschu fakka: schè arridsan sarri, kas peederr pee schi brihnuma kohka, woi tas engelîs gan us scheem buhtu nodohmajis! Neaggi es scheitan appafschâ to ligdu atrastu! Winsch nopuh-schahs un fakka tâ: ak Kungs un Deews palihdî tu man! un dohdahs us rafschanu welle-nus prohjam mesdams. Kahda alga atlezz winna darbam? Drihs fudraba gabbali spihgulo winna azzis preekschâ! Sawâ prahâ no preeka pahreimts pahr scho mantu, fo firds wehleju-sees, winsch Deewam pateize, kas winnam to engeli bij sapni fuhtijis. Wehl taggad pehz fimtu fimteem gaddeem tannî paschâ weetà, kur zirkahrt tas brihnuma kohks stahwejis, tas Wahzsemmes pilsfats Unneskalns rohnahs, kura kalnu dsitkunds seltu un fudrabu roh. —

Kam laimigi klahjahs, tam raddu un draugu papilnam.

Kahds semturris usbuhweja sew un fawejeem mahjokli mescha mallâ un tepatt arri farvus laufus eetaifija. Bet schi dumbraina purwoja weeta winnam tik mas auglu isdewe, kâ tik knappi, knappi warreja zaurwilttees un ar fawejeem pahrtift. Winsch gan tizzigi strahdaja un puh-lejahs, tatschu winna fweedri bes augteem palikke. Tahdâ nabbadsiba dsihwodamu to wiffi

winna raddi un draugi aismirfe; ir paschi brahti un mahfas par winnu ne atminnejahs, neds to kahdu reisi apmekleja, neds kahdu padohmu dewe, jeb tam palihdseja. Kahdâ deenâ gaddijahs, kâ baggats muischneeks us jakti buhdams, no fawas pilsfaines noklihdîs, us scho buhdinu istappe. Usaida laiks jau senn bija pahri, un muischneeks lohti isfalzis buhdams, eegahje tai paschâ buhdinâ luhgtees fo ehst. Tee tantini ne bija leedsigi, no fawas nabbadsibas, fo Deews dewis, preekschâ zelt. Bet wiffâ tannî meelastâ bij tiklai kahdas 3 iswahritas ohles (pauti) un reezens tahdas maises, kur pa puffi pellawas peejauktas. Muischneeks to redsedanis, fatruhlahs lohti par winnu nabbadsibu un is-waizaja, kahda winnu dsihwodschana effoht? Tad tas fainneeks isstahstija, kâ winsch schè tihri tufschâ weetà usmettees, semmi eetaifijis, un tē, kaut gan ne apnizzis strahdajoh, farwu fweedru atlihdîsinaschanu ne warroht eemantoh. Schahdâ buhschanâ to wiffi raddi un draugi atstahjuschi u. t. j. pr. Tam muischneekam winna fuhriba bija schehl un winsch to tudal par waggari us farwahm muischahm eezehle. Kad nu winsch bij pilnâ maisē un pahrtifschanâ, tad wiffi winna raddi un draugi fanahze winnu apmekleht un winnam labbu laimi wehledami, zerreja no winna, kâ no jauna waggara, augsti usnemti un baggati apdahwinati kluht. Bet winsch liklahs tohs pagallam ne pasihstohs un fanehme tohs ar scheem wahrdeem: „Kas juhs tahdi effat?“ Tee pahr schahdu waizaschanu lohti brihnodamees, tam atbildeja: „„Wehs

wiffi effam tawi tuwaji rabbi: schis tawš brablis, ta tawa mahfa; tas atkal tawš schwahgeris un ar scheem juhs effat brabtu behrni zc.“
 Waggars tad waizaja: „Zif wezzi juhs effat?“
 Kad nu tee winnam bij atbildejufchi, tad winsch fazzija: „Zas naw teef; woi tad juhs eefsch diwi jeb trim neddelahm tif wezzi warrejat palift, ka pawiffam juhs wairs ne pasifstu?“ Te bij fo kaunetees!

U. L.

Tumfibas darbi gahsch nelaimê.

Wahzsemnê kahdâ wehlâ waktarâ staigaja lahtschineeki zaur fahdschu, preeksch sew un lahtscheem naktskohrteli luhgdamees, bet ne kahdâ mahjâ neds frohgâ to ne warreja atrast. Pehdigi pee kahdas semneeka fehtas atnahkufchi, gauſchi pehz naktsmahjas luhdsahs. Schê labſirdigi lautini mahjoja un labpracht gribbeja ruhmi wehleht, faut tif weeta preeksch lahtscheem bijuse. Lahtschineeki jau noſkummufchi taiſijahs farwu zektu aiseet, kad ſaimneezei padohms prahâ ſchahwahs un ta us ſaimneeku teize: „Woi ſinni, mehſ ſcheem zilwekeem warram palihdſeht un tohs lahtſchuſ ſtalli eelift; jo wepru, kas aisgalbâ irr, mehſ tatschu riht kauſim, woi to ne warram lihds rihtam ſchê kufnâ nolift un tohs lahtſchuſ aisgalbâ eelift?“ Saimneeks bij gluſchi ar meeru un lahtſchineeki ſaimneezeſ padohmu ſlawedami lahtſchuſ turpat eewedde. —

Sagki, kas jau ſenn us to wepru tiſkojuſchi, bij norunnajuſchi iſten ſchinni paſchâ nakft to iſſagt. Tumſchâ nakts widdâ tee trihs gabbali atnahkufchi, weenu us wakfti noliffe un diwi, no kurreem weenam ſtrikkes un ohtram wehja lukturis ar ſwezzi rohka bija, gahje ſtalli eefſchâ. Bet par kibbeli — ka blehdigs nodohms kaunâ taptu — ſtalla durris atwerroht ſwezze nodſiffe. No nu darriht? — „E neeks!“ teize tas drohſchakais, „es lehſſchu pirmais eefſchâ, kahjas faſeefſchu un tu, ja waijadſehs, ſteidſees man paligâ.“ — Lahtſchi ſweſchu balſi dſirdeami, ſahje ruhft, bet ſchis preezadamees fazzija: „Lai tif urkſſche, ne kaiſch neeka!“ To teizis, mugguru lahtſcham aptauſtidams iſſauze: „Kahda kuhla wirfû: maktigi irr nobarrohts! E tu ſahans!“ — Tif fo bij eelehziſ, brehze nejauki, jo lahtſchi ſahje driſſaht; ohtris ſteidſahs paligâ, un arri ſcho lahtſchi ſagrahbe un turreja zeet. Treſchais jeb waktneeks winnu breeſnu dſirdeami, aisbehdſe prohjam. Us to leelu trohſſni ſaimneeks ar lahtſchineekeem atſtrehje un tif ar mohkam ſchohs abbus no lahtſchu naggeem iſpeſtija. Arri treſchais driſſ tappe rohka dabbuhts un wiffi kohpâ us teefu nodohfti, kur tee farwu nopelnitu ſtrahyi dabbuja.

Zahdeem blehſcheem, kas us tumſibas ammatu dohdahs, wiſſeem mehſ ſchahdu laimi wehlejam, ka tee no paſcheem farweem darbeem tiſtu ſawaldſinati. —

U. L.

Stiprs un lehnprahstigs wihrs.

Preekseh kahdeem pahri gabdeem Irlenderu sem-
mê, kas Englendereem peederr, tappe daudsi-
nahs, kà tur weens lohti stiprs wihrs effoht.
Kahds baggats Englenderis to dabbusis dsir-
deht, un pats arri labs lustigs zihstetais buh-
dams, gribbeja eet ar to baiditees, fataistijahs
us zeltu un pee ta aisjahje.

Kad nu tam tas stiprs wihrs tur tappe pa-
rahdihts, nokahpe schis no fawa sirga un wed-
dinajahs ar to zihstetees. Tas wihrs, kas pat-
labban dahrsà strahdaja, nolikke fawu lahystu,
nehme lehnitim fawu prettineeku un, bes ne
kahdas zibnischanas, pahrmette to pahri tam
dahrsa=schohgam, kas itt sems gan ne bija. Tad
pazehle tas meetigi atkal fawu lahystu un praf-
fija tam ohtrà puffè schohgam gulleddamam: woi
tas wehl ko gribboht? Wimsch atbildeja: „effi
jelle tik labs un pahrmett mannu sirgu arri
pahri“ jo tam bija bailes dahrsà eet. To sirgu
tas tapatt, pahri tam schohgam mette. Nu
warreja sweschais weefis, ja ne bija dikti fasit-
tees, labbu ko baidijis ar meeru us fawahm
mahjahm aisjahjt.

Mahziba:

Ko mekleja un gribbeja, to arridsan dabbusja.

— g.

Peekrahpta aitina.

(Pasalka.)

Kahda aitina bija isklidusi no fawa pulka un
ne warreja to wairs atrast. Zeltu meklejoht ta
nahze meschà un fasiappe wilku. No leelas bai-
libas ta fahze trihzin pee wiffas meefas, grib-
beja aisbehgt un ne warreja no meetas kustetees.
Wilks klahjt nahzis fazzija: kam tu bihstees mi-
ta mahfina? es tew ne darrischu ne ko kaunu.
Nahj, spehlesim kohpà itt preezigi. Un wilks
teescham bija laipnis un waddija to us sahlainu
weetu pee skaidra awota, kohpà ar wiinu dee-
dams un jaktedams.

Aitina dohmaja patti pee sewis: Redf, kà
pasaulè mello! Kahdus breefmigus stahstus
mahte man stahstijusi no wilka, un wimsch man
usneim ar draugu prahtu. Wehl tahdas lab-
bas deenas fawà muhschà ne esmu redsejusi kà
taggadin. Ak juhs zitti mulkisch! man jafmei-
jahs par juhfu aplamu bailibu.

Bet ohtrà rihtà ta leela laime bija pagallam.
Wilks par nakti isfalzis ar leelu kahribu skatti-
jahs us aitinu nu ne warredams ilgati fawu pleh-
figu dabbu waldiht, eefahze bes wiffas wainas
stihdetees, sakampe to nabbadsiti un to faplehse.

Mihlas meitinas fargajtees no teem wiltinee-
keem, kas awju drehbès pee jums nahk, eek-
schfigi tee irr plehfigi wilki! Ar laipnigeem
wahrdeem tee pee jums nahk, bet ne tizzeet win-
neem, ja juhs gribbeet fawu nenoseedsibu glab-
bahjt.

— g. g.

Fluffzueefchana fluffina bahrdſibu.

(Paſaffa.)

Diwi draugi gahje kohpâ zaur fahdſchu fur papilnam funnu bija. Tik ko kahdus pahri kohlus pahr winnas eelu bija ſtaigajuſchi, të us weenreiß apſtahje tohs breeſnigs funnu bars, ar ſihwu reeſchana. Weens no ſcheem zetta-wihreem pazehle ſawu zetta-ſpeeki, gribbedams to funni, kaſ tam wiſſtuwaki bij peeſtrehjis, fiſt, bet tas ohtrẽ ſcho aprahje ſazzidams: „Veeluhko, ka tu to ne darri! woi effi aiſmiriſis to ſakkamu wahrdu: tas funs kaſ reiſ, tik lehti ne kohſch. Lai mehẽ labbak ar meeru ſawu zellu tahtak eimam, gan tad tee paſchi no mums aſtahiſees.“ Tas pirmais kaunejahs par ſawu ahtru firde un luhf! pehz ihſa brihtina bija wiſſi funni iſklichduſchi.

Lâpat arri tew draugs, labbaki iſdohſees eenaidneeka bahrdſibu fluffinaht, ja tu to ar lehmuprahtu un fluffi paneffi; jo tee kam ahtrẽ prahts, ne warr tewim dauds ſtahdeht, tapehz, ka wiinni ſawâ ahtrumâ ne warr gudri apdohmatees. Bet turpretti fargees no tahdeem, kaſ ar mihtu mehli un labbeem wahrdeem tew peeglaudahs; jo ſchahdi ſihkeri tewi drihs eegahſch nelaimẽ: jeb woi ne ſinni patẽ, ka lehna zuhka to dſillaku ſakni iſrohſ?! —

L i g ſ d a.

Zahnihts tehwa dahrsâ atradde kruhmõs putnu ligſdinu ar 4 maſeem putnineem, kaſ ſawas

galwinas iſſteepe un ſawus maſus deguntinus atplehte gaididami lai mahte tohs barro. Gan Zahna prahtigs tehws tam bija aiſleedſis jaunus putnus iſneemt, bet dehlẽ to bija aiſmiriſis un neſſe ligſdinu ar wiſſeem putnineem us mahjahm, fur tehws tam gaddijahs pretti. Neſs, tehtiht, ko es eſmu atraddis, kahdus jaukus putnius. Es wiinnus ne nokauſchu, kâ zitti neprahtigi behrni to darra, bet es wiinnus barroſchu un audſinaſchu. Kaſ tas par preeku buhs! — Bet tehws ne preezajahs lihds ar wiinnu ſazzidams: woi tew ne eſmu aiſleedſis jaunus putnus no ligſdas iſneemt? Putni miſlo arri ſawus behrnus, un Deems wiinnus barro iſdeenas tã kâ muhs zilwekus. Skattees, kâ bailigi ſchẽ ſtreen diwi putnini no kohka us kohku, no ſarra us ſarru; tas irr ſcho jaunu putninu tehws un mahte, kam ta ligſda peederr. Nã behdigi wiinni pehz ſaweem behrneem ſtat-tahs un brehz! Eij, neſſ atpaſſak wiſſu ligſdu ar jauneem putneem un rahdi ka zilwekam irr ſchehliga firde.

Dehlẽ paſlauſija tehwan un nolikke ligſdinu atkal us wezzu weetu. Ne ilgi pehz tam tad wezzi putni ſtrehje klaht, barribu neſdami ſaweem behrneem. Tas bija preeks ne ween jauneem putnineem, bet arri muhſu Zahniſcham. Wiinſch wehl daſchdeen aiſgahje apmekleht ſawus putnius, bet wiinſch no tahlenes ſtahweja un dſirdeja putnu jaukas meldejas — kâ patei-ſibas dſeeſmas.

L g.

Anne un Edde.

Rahdam fainneekam bija divas meitas, Anne un Edde, ſchi par gaddu jaunaka pahr winnu. Zau eekſch maſahm deenahm pee tahm daſchads prahts rahdijahs. Annina bij muddiga, zehlahs agri no ſawas ziffes, nomasgajahs tihri waigu un rohkas un kad mahtei bij waktas, ſchi mihli luhdſe: Memmina mihla, rahdi mannim ka es arridsan tanni leelaja grahmatâ warru laſſiht kâ tu. Mahte labprahiti rahdija un Annina tik labbi eenehme un patti tâ dſinnahs, ka feſtâ gaddâ mahzitajam jau no leeldeenâs dſeefmahm warreja preekſchâ laſſiht un mahzitajs to noglaudedams fazzija: Zu pee behrnumahzibas mannim ta pirma buhſi. Zittadi bij ar Eddi. ſchi buhtu ſnauduſi lihds kamehr faule puſsdeenâ ſtahweja, ja mahte ne buhtu mohdinajull un ir tad wehl pee treſchas uſſaukſchanas ihſti ſahze gehrbtees. Za mahte ne buhtu ſpeeduſi, ſchi netihra kâ ſiwens buhtu palikkuſi un kautſchu maſgata uſ puſsdeenu nejauka bij uſſkattama, jo no ſewis ſchi ne tihrijahs. Deews winnai weeglu un labbu galwu bij dewis, bet jepschu mahte agri ar winnu eefahze, tomehr tai wiſſſ gauschi gahje zaur to ka tas winnai prettiim bij pee grahmatas turretees. Mahzitajs apkahrt brauzoht daſchu reiſi to ſabahre, ka ſchi tik maſ dſennotees pehz Deewa wahrda un tahda kuhtra pee wiſſa labba effoht. Kad ſehihs meitas wairak gaddôs nahze, tas pats wehl bij. Annina wiſſur bij pee rohkas, pee lohpu kohpſchanas, pee traufu maſgaſchanas, pee maijes zepscha-

nas. Kad mahte kahdu brihdi bij faſlimmuſi, ta uſ ſawu mihlu Anninu warreja palautees, jo ſchi apkohpe lohpus, ſchi gahjejeem pawalgu bewe, ſchi wakkarôs wehrpe ar ſkannigu balſi bſeedadama, jo winnai bij jauka meldeija. Edde naggus tauſidama tobrihd labbaki apkahrt ſkrai-bija, ar funnu un kaffi traktoja jeb uſ ziffahm ſleepdamees ſnaudeja un tikkai diwi jeb trihs lahgas aizinata pee darba dewahs. Behrnu mahzibâ Anne ta pirma, Edde retti dauds ko atbildeja, jebſchu prahts gan bij gudrs. Ne lligi pehz tam tehwan diwi ſnohti raddahs un abbas mahſes weenâ deenâ kahſas turreja. Nu katrai bij ſaws nams. Preeks bij pee Annes ee-eet. Iſtaba, preekſchnams, preekſch durwim ikdeenâs labbi un tihri bij mehſts, ar bal-tahm ſiniltim un ſkuijahm kâiſhts, paſchas drachnas un preekſchauts baltas, wiſſſ pee laifa apgahdahts, wihreem preekſch gaismas uſ zellu eedameem brokſtis gattawis un wakkarâ ſiltis ehdeens gaidoht — behrni balti apgehrtri un tihri maſgati. No maſahm deenahm teem kahds maſais darbs tappe dohts par paligu; tee ohgas laſſija, ſarrus pahrneſſe mahjâs, dahrſâ raweja, ſmilti rakke un iſkaiſija, ikkats pehz ſawa ſpehka un ikkats preezajahs to darroht, ka mahtei jeb tehwan ko warreja peepalihdſeht. Sinnams ka grahmatas ne tappe aiſmirſtas un mahte dſinne uſ to, ja behrns tikkai ſkaidri wiſſu warreja iſrunnaht un zettortâ jeb peektâ gaddâ wiſſi ſahze mahzitees. Zaur to teem weegli bij eenemt, jo ſchinnis gaddôs behrns brihnifchſigi prahtâ ſahme wahrduſ, tapehz ka winna prahts

wehl ne stahw us ahru un zittahm leetahm. Ta nu schee behrnini wezakeem par gohdu un wissal draudsei un mahzitajam par preeku bij. Pee Eddes ne ta. Patti ne dsihdamees pehz spohdribas, ta arridsan meitas ne peespeede flacht un retti istaba bij spohscha. Trauki bij nejauki, katls ne tappe pareisi isbersts un tapehz ehdeens peenehme slistu smakku, maisse ne tappe usluhfota ka peenahkaks un daschureisi fadegge, zittureisi bija jehla. Zaur to dasch nemeers radahs ir stary pascheem laulateem draugeem, ir ar gabjejeem. Kad scheem darbos bij jaeet, kulle ne bij gattawa, jeb slistra — ne kalps, neds puifis tur ilgi ne pastahweja. Saimneeze gan ne bij nikna, ta ne bahrahs neds lammoja, bet tatschu zaur sawu kuhtribu un palaischanu ta neweenam ne patikke. Behrni sskraidija apkahrt melli, noplifuschi — jo kad ballinajams laifs bij, tad mas ko bij wehrpts un rudsu plauschanas laifka schi wehreram dewe ko aust. Kad mahzitajs to usskubbinaja: mahzi tarvus behrus, turri pee grahmatas un pee darba, lai tee ne eerohnahs slinkoschanu un wasaschanu — tad Edde to par galwu laide un atbildeja: Lai, lai, mahzitais, kad nahks pee prahta, tad tee labbaki ko eenems. Bet kas dohs? Puisham us lauku bij eet, tas labbaki zirwi rohka nehme ne ka grahmatu un behdse no mahzifchanas; meita paslehpahs no mahzitaja un fehdjeja aiskrahfni, blaudama un brehkdama nahze preekscha un sehns appatsch gulta jeb rija noslehpahs, kad mahzitajs nahze pahrklaufiht. Tad schis sahze rahht un Edder rahdiht, kas no tahdas dsih-

woschanas zeltahs. Bet tad ne winna patti bet Deerws bij wainigs; tad schi pratte atbildeht: Wai Deerwin, juhs ne sumat, mahzitajs, kahds stuhris tas irr! lai Deerws ne dohd tahdu zeetu prahtu! Es jau Greetei lausiju to prahtu deen' un nakti, bet ko schodeen rahda, tas rihta pagallam. Es Jahni ir ar labbu, ir ar pehrschanu esmu mahzjis, ka wissas plezses sillas palikke, bet ka naw, ta naw. Ko es darrischi? juhs paschi rebsat, ka tit sahkschu tad jau schis sahkt brehkt. Iru jau leels irr, kas tahdu leelu nu wairs ismahzihs. — Un ta palikke; behrni nemahziti usauge un saweem wezakeem pehz leelu kaunu padarrija. Dehls no mahjahm tappe islirts un dsehrajs buhdams pluffats palikke; meita kalpoja un neweens winnu ne gribbeja.

Dalba mahzitais.

S m e e k l i.

(Pateefigs notiftuma.)

Nahda bohde Erfurtes pilfata, Wahsemme, ee-eet wakkarâ febbu ap pulksten 9 swesch wihrischkis un praffa no ta bohdes-selta, kas weens pat's tur eekschâ bija, fihrupa pirkt, un sawu zeppuri nonehmis to us galdu leef un pagehr ka tanni buhs to fihrupu eeleet. Tas bohdes-sellis to ne gribb darriht, bet tas sweschais dahlderu us galda mesdams fakka, ka tam fihrupam ne kas ne kaitehs, ko tas sawadai waijadsbai gribboht bruhkeht. — Tas sellis par to ehrmu

finebamees, eeleij to fibrupu un nemm sawu naudas tſchohtſchiti jeb ſchakteli un gribb tam ſweſchajam no ta dahlbera iſdoht, jo tas fibrups maſaf maſſaja kà weenu dahlberi. Tas ſweſchais to zepuri pilnu ar fibrupu panehmis, ſcho knaſchi usmauz tam bohdesſellim us galwu, tà kà tam tuhliht azzis pilnas tohp no fibrupa, un pagrahji to naudas ſchakteli, kurrà wianna dahlberis arri eekſchà bija un ahtri par durwim iſſkrehja. Kamehr nu ſellis ar fibrupa pilnahm azzim un mutti purkſchẽdams us iſtabu ſteidsahs pehz paliga ſaukdams, tas ſweſchais wairs ne bija atrohnams.

B — g.

P a f a k k a.

No wezzeem laikeem lihds ſcho baltu deenu Lauwa tohp zeenihts par kchninu pahr wiſſeem meſcha ſwehreem, tapehz ka ſtipraks pahr wiſſeem. Tahds lauwa jaw gluschi wezs palizzis, un ne warredams wairs few barribu pats gahdaht, jaunafais dehlẽ wiannu barroja. Scham nu deve wezzais ſcho labbu padohmu par mahzibu: „lai ſargahs eenaidu zelt ar zilweku, un ſcho nekad ne aiſkarroht ne wiannu kibbelejoht; jo zilweks effus ſtipraks pahr wiſſeem meſcha putneem, lohpeem un plehfigeem ſwehreem, lai buhtu kahdi un kur buhdami, woi wirf ſemmes, woi eekſch ſemmes, woi gaifã, woi uhdeni.“ Rabbi! bet jaunẽ lauwa ſahze manniht ſawus

ſpekus, ka warren ſtiprẽ effus, un arridsan bij pateefi naggigs puifis, kam ſohbi kà ſruhgu na-glas, un baiſs kà pehrkons kad no tableneẽ ruhẽ. Bet meddidams wehl nekad ne bij tahti no miggas gahjis, tapehz ka wiſſus ehdamus bij turumã deefgan dabbutis. Kad nu wezzais ſcham atkal runnaja no zilweka leela ſpekka, un ka no ta buhs ſargatees, tad jaunais galwu krattidams ne gribbeja tehvam tižzeht, ne wairs wiannu klaufiht. Iſſaahje nu tiſſſcham us meddiſchanu, un gribb tik ilgi mekleht, kamehr dab-buhs zilweku redseht un paſiht. Atrohd pa-preekſch diwi wehrſchus, kas preekſch arkla bij aiſjuhgti. Lauwa tudat pee-eet klaht, un ſcheem praſſa: „woi effat zilweki?“ Schee atbild: ne, bet zilweks muhs kohpã ſaſehjis un tè gaidam ſawu fungu. — Lauwa atkal gabbalu gahjis eerang brangu muddigu ehrfeli, kam aſſi apkal-tas kahjas un ſegli us mugguru bij, bet ar ee-maukteem peefeets pee kohka. Tudat ſcho arri praſſis: „woi effi zilweks?“ Ne, atſakka ſirgs, bet zilweks manni tè peefejis, un man tè jagaid kamehr pats fungs nahs un us mannim jahs. Lauwa aiſeet brihnodamees, un atrohd nu ſemneeku kas meſchmallã malku zirte. Scho tàpat praſſa: „woi effi zilweks?“ — Tã irr gan, atbild ſemneeks, zilweks jel eſmu, kas tad zits? — „Nu tad labbi, nahz tudat us plazzi, un taifees ar mannim zihkſteetes un kautees,“ tà ſazzija lauwa jaw krehpes krattidams un ſohbus triinoht. Bet ſemneeks ſcham tà: kà tew patihk, ſnohtin! bet ja gohda zihnitais gribbi buht, tad palihdsi man papreekſch ſawu durbu tè pa-

beigt un malku fassalbiht, tad tudal eefchu un tew pa prahtam ar tew iszihnischohs. Nu semneeks eezinte ar faru zirri it stipri eefsch kohla, labbu plattu plihsumu eefsch kohla ar to darri dams, un mahzidams flubbinaja lauru, lai nu farus stiprus naggus tē aisa eebahsch un ar faru stiprumu wiffu kohku puschu plehsch. Tad laurwam likkaks masa leeta buht, un tudal tā darrija, un eebahse abbus lettenus eefsch plihfuma. Bet nu semneeks faru zirri ahtri israhwe no kohka, un kohka schkellums farahwahs atkal zeeti kohpā, ar fo swehrs tik labbi kà gushfihts un pee kohka kà peefelts bija. Nu ruhze no dusmahm un us pakkal kahjahm lehkadams no leelahm fahpehm biahwe kà patš launais. Pa tam semneeks prohjam, un fkehje pehz paliga. Kad laurwa to redseja, tad no bailehm fanehmahs ar wiffu spehku israut kahjas no kohka; israhwe arri, bet ah! naggi nohst, tee palikke eefsch kohka, un letteni nodihrafi affinaimi bes ahdas. Tad sinaggi flibbodams, un no zilweka behgdams, steidsahs us mahjahm. Tur rahdija tehvam faras kahjas un fazzija ar affarahm: ak tehtiht! tehtiht! kaut es tew buhtu tizzejis un taweem wahrdeem klaufijis, tad man taggad ne tahds fauns, ne tahdas leelas fahpes buhtu jazeesch. Deews simm kà nu us preefschu ar man buhs, woi wehl palikschu weffels! — Palikfi gan, atbildeja tehws, uslikfschu tew tudal sahles us tarahm wahtim kas fahpes remdehs, un par ilgotni warr buht ir naggi tew ataugš. Bet sinnams wahjaks gan palikfi us kahjahm ne kà muhsu zilts raddi, un tas tew par

mahzibu us wiffu taru muhschu lihbs ar wiffseem nebehndneekem: ka jaunekem ne buhs pahrgudreem buht, bet behrneem buhs wezzakeem tizzeht, un labpraht un zeeti teem klaufiht.

R. S — 3.

Rahda flimmiba tahdas sahles.

Tami gaddā 1822 Sprantschu semmē atradde laudis kahdā duhksnē, it turu klast pee farwa fahdscha, weenu gluschi swescha zilweka lihki. Gan dohmaja schā gan tā, kà schis sweschineeks tē faru gallu dabujis, un arri daschaba waloda par neslawu, par faumu un grehku tur zehlahs, schahs nahwes pehz; bet nekad ne dabuja to nahwes wainu ihsti sinnaht, neba wehl skaidri parahdiht. Bet no ta laika mahnutizzigi semneeki, no schahs weetas kà behgdami un fargadamees, ne rohku wairs ne peeduhre pee schahs muklejas weetas, fo zitkahrt gan mehdsje tihriht, un smirdoschu uhdeni nolaisf. Tad nu arri palikke ar gaddeem duhksne jo neganta, un no smirdoscha uhdena zehlahs tahdi newesselligi twaifi un tahda breefmiga puima smakfa, ka zilwekfas tur apkahrt dsihwoja, jau firdsin fahze stipri firgt. — Gan aprinka usraugs schohs fahdscha lautinus lahgu lahgham flubbinaja, un ar labbu dsime: lai jelle istihri atkal scho purr-dihki, un uhdeni pagallam norakhoht scho newesselu weetu gluschi faufu darra. Bet ne ka, laudis

ne gribbeja, ne rakke un ne rakke. Tad nu tas pats aprinka preekschneeks lifke kahda deena sarwu firgu peldinaht schat pascha mulle; bet tad isnahje no uhdena atkal us mallas, firgs bij flibs, un pateesi flibs. „Schè tew nu tawa makfa! — kas tew lifke brihdinaht flihkona garru or tarwu firgu!“ Tà plahpaja tudal bahbas, un wiffi kas ar mahneem pinnahs. Bet pats kungs ismekleja tudal sirga kahju un flibbuma wainu. Brihnum! — tad atraddahs, ka selta gabbals bij eespeedees pakkawas stohu starpà, tudal appatsch wehsischa, eefsch nagga; tas lohjam sahpeja un par to flibboja. Tè nu lautineem bij atkal pahr ko brihnotees, un ko stahstihit zits zittam, tà ka tur zehlahs platta grahmata no selta pulka, kam tur dihka dibbeni waijagohht buht; un tas jelle zittadi tur ne buhs gaddijees, ka no pilneem naudas makkeem, ar ko nabbags fweeschais tur flihzis. Tà tizzeja wiffi, tà fazzija weenà muttè. Nohst wiffas bailes no flihkona weetas, naudas kahriba bij stipraka. Jo tai pascha deenà wehl sanahje wiffi kohpà zif ween tai sahdschà dsihwoja, sahje raft un to nelahgu uhdeni nolaiht, un par to ka mud-digi strahdaja, darbs teem arridsan tif labbi isdewahs, ka to kahdà 24 stundu laifà pareisi padarrija. Bet it ne weenu paschu selta gabbalu ne atradde, jepschu pehz naudas mekledami paschu dibbeni israkke, un farwu purr-dihki schahdà wihje it pareisi istihrija, ne pliffu schkillinu ne atradde. Kad darbs bij pabeigts un duhfsne suddusi, tad peegahje arri pats aprinka kungs flahthu, un strahdneekem paldeews fazzijis par

labbu darbu ko bij padarrijschi, isteize winneem: ka winsch farvam firgam to selta gabbalu pats tihscham ar warru eespraudis naggà, lai flibbo un laudis ar to kahrdina pehz naudas meklegt, un tà nelahgu purwi iskuffedami un tihridami par farwu wesselibu gahdaht. Par sweedru teesu un makfu par scho darbu nowehleja labs kungs, lai wiffi kas tè bij strahdajuschi farwà starpà lohse jeb lai kaulinus mett par to paschu leelu selta gabbalu, kas sirga kahjà bij paschlehts, kam laime, tas lai winnu paturr par farwu. Tè nu bij laudim jaw deesgan lustes; un jo leela wehl, kad usrauga kungs labbu muzziti ar wihnu arri wehl lifke atnest flahht, wisseem strahdneekem par atspirgschanu. Lautini nu paschi nopratte, ka zaur labba funga gudru padohmu, gan lohti waijadsigu un wisseem derrigu darbu bij padarrijschi, ko bes to lihds schin ne gribbeja paschi flahht. Tad nu arri fungam pateize ar wahrdeem, un wiffi dsehre preezigi us funga wesselibu. Un gallà japeeminn wehl zits un itin leels labbums kas no tam tur zehlahs, prohti: ir mulku kauschu leekas bailes no flihkona weetas un garra, lihds ar habhu teifschanahm un wisseem mahnu tizzibas neffaidrumeem notezzeja no kauschu galwahn lihds ar duhfsnes smirdoschu uhdeni; un schee sahdschineeki nu peenehmahs tiftlabb sapraschanà, ka wesselibà. Zits gudrineeks apdohmajohht kà kungs ar winneem bij darrijis, fazzija pats gan pareisi tà: Nusdeen, kahda muhfu flimmiba, tahdas winna sahles.

Labba fainneeka sihmes.

Kad ar Deewa valigu dauds no teem behrneem kas flohla labbi mahjabs teem pa wirfu peldehs kas paleek neffohloti un nemahziti, kad ar Deewa valigu winnus mahjas par fainneekem redsefim eezeltus, tad teem derrehs labbi wehkt list un galwa patureht 25 sihmes, pee ka wezs firmgalwis un prahta wihrs mahza labbu fainneeku pasiht. Labs fainneeks buhs:

- 1) Wihrs, kam Bunga Klausfchana pascham ruhj; kas to labpraht, muddigi, ihsta laika, un gohdam padarra, un kas usrauga skubbinaschamu un dsihfchamu ne gaida.
- 2) Kam parradi irr baidekli! lai buhtu magasihnei, woi pagasta naudas schkirstam, woi Rungam, woi frohdsineekam, woi schihdam jeb zittam kahdam.
- 3) Ihsts darba zilweks, kas rohfinadams dsihwo, un mahjas labbi kohpj; ka wezzais Stenders dseed: „zeets junts un zeeta fehtmalli, irr manna wezza tizziba.“
- 4) Kas jaunahm ehtam ihstu grunti leek no muhra un afmineem, ka pamats us semmes ne gull, jeb us kahdeem klutscheem ween, zaur fo semneeka ehtas ahtri grimst un beidsahs; kas sawai istabai skurstinu dohd, ja spehji, un fo buhwedams ar tehsteem balteem ween taifa.
- 5) Kas par fuhdeem gahda, un leelu puffi lauka itgaddu apfuhdo.
- 6) Kas darba deenas pa frohgeem ne wasajabs, un tur dauds ne tohp redsehts.

- 7) Kas pee wisseem mahjas un lauka-darbeem pats lihds strahda, un faimei allasch preefscha, us tahs ween ne palaudamees tikpat farwa ka muishas lauka; kas pats semmi strahda, pars fehi, pars plauj, pars full u. t. j. pr.
- 8) Kam lohnes pehz ne kahds sribdinsch ar faimi pee teefas; pee ka faime labpraht nahkt un ilgi pastahw; kas gahjeam waltas dohd ir sawu semmes stuhri apkohpt; kas eefsch flim-mahm deenahm par teem mihligi gahda, un faimes-behrneem wiffadi labpraht palihds.
- 9) Kas wiffadus pee mahjas buhschanas wajadsihus ammatu un rohka darbus proht; un mahkt ustaisiht rattus, raggas was, fleezes, rittinus (skrittulus), kas mahkt traufus stihpoht, ir jaunus taifihkt, un kas wiffus darba-rihtus, ka arklus, ezzeeschas, fehtawas u. t. j. pr., pars taifa.
- 10) Kas Dahrsus miht un kohpj, un auglu kohkus proht dehstihkt un pohsteht; kas ap bittehm labpraht darbojabs, ir geifstes labpraht gahda; jo schahs trihs leetas: dahrsi, fehtmallini un appini, ahtri zeltu eetaifa us turrigu buhschamu.
- 11) Kas ar bebli dauds ne mohzabs, jaunu lauku peepelhdams, nei lihduumus dedsina, bet ihstu lauku pareisi apstrahda un labbi kohpj ar fuhdeem un grabwjeem; kam salmi ar ween gattawi, ar fo kuhzis un laidaru faifihkt ir juntuhs lahpiht; kam plawas ne paleek neplautas, neds gannibas ar kruhmeem apaug, bet kas wiffus laukmallus, aparrus un eschas labbi isplauj.

- 12) Kam spirgti lohpiini, appali schigli sirgi, ir mahjäs putni un sibfi lohpiini deesgan, bet ne pahrlœeku. Kas sirgus nihlo, taupa, fohpj un ne pahrdseñ, kas wiffai saltä tikpat kâ spahrnu-laikâ tohs apfeds ar dekkehm pee froga un basnizas.
- 13) Kas us zellu, us tirgeem un pilsehtâ ilgi ne fawejahs, bet tur sawu darbu padarrijis, labpraht us mahjahm steidsahs.
- 14) Kas fehklas teefu sewischki schkurr no smaggakeem graudeem katras rijas; to ihpafchi glabba lai ne fajuhf, to deegli leef preefsch fehjamu laiku; ir pa gaddeem zittu fwefschu fehflu sawam tihrumam gabda.
- 15) Kas proht lauku jauki weenadi apfeht, ne kumschkeem un strihpahm, kas leela leeta irr.
- 16) Kas linnus pahrlœeku dauds ne fehj, bet tif dauds ween kâ wajajaq pehz pahrtifschanas, un ar fo fahl un dselst pirkt pilfatâ. Jo pee linneem leels puhlinfch, tee darra lauku pliffu, atwelk lohpeem barribu un dauds naudas us-reis fahrdina us aplamu dserfchanu; zaur to jau dasch fainneeks par kalpu palizzis.
- 17) Kas grahmata mahf, mahjäs pahstarus turr ar faini, un par to zeefi gabda, ka tiklab pascha, kâ ir drauga behrni no jaunahm deenahm labbi mahziti tohp, un woi skohlä woi mahjäs us Deewa atfihfchanu un fwehtu gudribu lohziti un skubbinati.
- 18) Kas semneeku liffumu-grahmaru lassa un labbi pasihst; kam mahjäs sawa Bihbeze, kahda spreddiku-grahmata, zittas dseefimu-grahmatas (ja mas, jel kahdas trihs) un it

- gabbus jaunß Kalenderis, kas ne ween us plauktinu gohdam staititas, woi lakkatimâ eestitas, bet kas pateefi arri lassitas un walkatas tohp. Jo kahds ir Latweefchu awihfes wehl turr, woi skohlas- un rehkeneschanas-grahmatu, to mehß teefcham isflawefim par itt teizamu namina-tehwu.
- 19) Kas pasfwehdeenas un pahrfwehtus sawâ mahjäs ne turr, kâ: jaunus fwehtkus, wiffas Marias un Jahsepa deenas, Zurrus, Jehkabus, Labrentfchus, Behrtinus, Mikkelus ar welkehm, Sprantfchus un Mahrtinus; bet kam ar ihstahm fwehdeenahm un augsteem fwehtkeem, fo wiffa pasauale zeen, gan irr un peeteef; bet tahdas ihstas basnizas deenas tad arri itt zeefi fwehtidams tiklab basnizâ kâ mahjäs.
- 20) Kas gohda-laikâ aplam un pahrlœeku ne istehrejahs neds istukschejahs, un dsihres wiffai ilgi ne turr mahjäs, kristibas, derribas, kahsas un behres ne tikfai dserdams (kâ mehds fazziht) bet gohdam turredams.
- 21) Kam ar labdarreem, puhfchlota jeem, sibneefkeem un wisseem tahdeem mahneem itt ne kahda dalla un beedriba naw; kas ne bihstahs no puhka, ne no burwekleem un blehnam jebkahdahm fo atrohd, tahdus neekus ne tizzedams, un tahdas blehnu-skohlas patß wiffai ne sinnadams, ar fo mahnu tizzigi skaugi zittu gribb baideht un beedinahf; bet kas eefsch nestundahm, eefsch truhkuma un behdu-laika, un ihpafchi eefsch flimnahm deenahm un fehrgham, pee schehliga Deewa ween turrahß un patwerrahß, un tad pee laika padohmu un

paligu mefle pee ihsteem daktareem un labbi mahziteem zilwekeem.

22) Kas sinnamu grehfu, besdeewibu un fauna-darbu ne zeesch sawâs mahjâs, wainigu ne aistahw, bet ja kas ne pareisi noteek, woi kahda nelaiime, tad tudat sinnu dohd fur wajjaga; tikpat kas bahrgu strihdinu, lahstus un kauschanu faimes starpâ ne wehle un ne zeesch, bet tudat eefahkumâ apfauz, apdraud un sawalda.

23) Kas behglus, tschiganus un schahdus tahdus sweschus zilwekus un wasankus bes zetta un darba-grahmatahm sawâs mahjâs ne us-nemm, nei bes sinnas peeturr un slehpi, bet tudal sinnu dohd un peepraffa fur peenahkâhs.

24) Kas ar schihdeem dauds ne pinnahs, kuptschodams, mihdams, galwodams un andeledams, ar teem labpraht ne darbojahs; kas nâw meetneeks, bet kam labbak gribbahs un patihk no saweem sweedreem un ammata-dar-beem pahrtift.

25) Kas nâw leeks gudrineeks, tas irr tahds leelmutte, kas labpraht prettim runna, wiffur jauzahs un wiffur eemeflus darra bes sinnas; kam augsts prahts, kas labpraht prahwejahs, ir zittus stubbina us fuhdseschanu, us teefahm un dumpi. Rehjigs zilweks ne derr par faimneeku; bet kas kluffi darra kas peenahkâhs, un labpraht jaukâ meerâ dsihwo sawâ kahrtâ un ammata, tas buhs pahrtizzis un maises tehws.